

Homilies de Medinyà

Modest Prats

El dia que vaig néixer

EL DIA QUE EM VAN LLIURAR LA CREU DE SANT JORDI, en el programa de Catalunya Ràdio que conduïa l'Antoni Bassas, em van preguntar quines dues circumstàncies, quins dos fets havien marcat profundament la meua vida. Em va sortir una resposta viva i espontània: el dia que vaig néixer i el dia que em vaig ordenar capellà.

Avui em trobo en el lloc adequat per entretenir-me en la primera de les respostes i per dir-ne alguna cosa més, perquè, de fet, en aquesta afirmació tan tallant «el dia que vaig néixer» jo provava de referir-me a la meua família, al meu poble, al meu país.

El dia 12 d'octubre de 1935 es van casar, a l'altar de la Puríssima de la nostra església, el noi de cal Ferrer de les alegries —en Baldiri— i una noia —l'Enriqueta— que feia un parell d'anys que vivia a Castelló. Recordeu el poema de Maragall, «L'Empordà»? Hi ha una sirena que surt del mar i que va a trobar-se amb un pastor, i, al bell mig del pla, planten tots dos la cabana de l'amor. Doncs a casa meua les coses van anar just de l'inrevés.

La família del meu pare és de l'Empordà, mentre que, en canvi, la meua mare procedia de la Cerdanya, d'Arànsers.

Havien viscut, de sempre, a la Cerdanya, fins que la meua àvia es va casar en segones núpcies amb el mestre del poble —el senyor Mo-

linas—, que era fill de Castelló. Ben aviat, amb la nova família va tornar a baixar al seu lloc d'origen.

Vaig néixer el setembre de 1936. Quan vaig obrir els ulls a la llum, el país vivia la terrible Guerra Civil. Tres mesos després del meu naixement, van matar el meu pare, afusellat a la paret del cementiri de Montcada, juntament amb el seu oncle Gonçalo. A casa, a cal Ferrer, hi quedàrem, destrossats, el meu avi Cebrià —pare de la mare—, la meva tia Lola —que ha mort aquest estiu passat—, la meva àvia Carme —la mare de la mare—, i l'Enriqueta, la meva mare, que era el centre de tot, el punt de referència central al llarg de la meva vida. Aleshores tenia tot just vint-i-cinc anys. En fa tres que va morir, però continua ben viva en el record i en l'exemple de tota la seva vida. És a casa, amb un profund sentit cristià, on vaig anar aprenent el camí del perdó i de la llibertat.

El dia que vaig néixer també parla de Castelló d'Empúries. Hi vaig viure fins als deu anys, quan vaig entrar al Seminari. En tot aquest temps, només vaig dormir fora de casa en una ocasió. Amb l'àvia Carme vam anar una setmana a Arànsers, el poble de la mare. D'aquest viatge, recordo molt poques coses, però sí que en retinc amb precisió l'arribada a Puigcerdà i la visió primera de la plana, entaforada enmig de les muntanyes. Aleshores, els viatges no eren com ara. Es tractava d'un procés lent d'aprehensió, un camí que va ser en certa manera iniciàtic, cap a l'altre punt d'origen de la meva família.

En tinc el record nítid del paisatge, però, segons com, la Cerdanya és com una nebulosa en comparació amb Castelló, que és concret, definit i precís. L'església ho dominava tot amb la seva presència, la seva potència. I també pesava, sobretot, l'escola i la colla d'amics. En aquells primers anys d'infantesa, arrauxats malgrat les dificultats de tota mena, qui m'havia de dir que ben aviat m'hauria de desprendre dels companys habituals: en Pere Canet, l'Esteve Quera, en Jaume Alabau. Encara ara recordo vivament aquell any en què tots plegats vam muntar una «carreta de Sant Isidro» i després vam acabar berenant a casa d'en Jaume Pernau, un altre dels amics. I també recordo l'escola, amb les *Hermanes*, i després amb els senyors Bosch i Badia, els mestres. Molt aviat, però, vaig ingressar al Seminari de

Girona, amb tot el que aquell episodi va significar. L'entrada en una nova vida, una experiència que m'ha marcat com cap altra, mentre la mare seguia a Castelló, fent de telefonista i cosint. Durant les vacances de Nadal, quan tornava al poble, els companys estaven interessats a saber si al Seminari em «ventaven», és a dir, si rebia fort per alguna malifeta. No era el cas. Al Seminari, tot i allunyat dels meus, vaig aprendre els fonaments que després han estat la base de la meva tasca intel·lectual i vaig aprofundir en la meva fe.

Castelló s'ha transformat d'una manera colossal. Hi han intervingut factors com el turisme, com la immigració. Hi ha hagut canvis de costums i seria bo que, entre tots, fóssim capaços d'aconseguir que el poble sigui un veritable exemple d'acolliment. Que el nostre poble sigui sentit com a propi per tots els nous veïns, que se l'estimin tant com ho hem fet nosaltres. Per a mi, Castelló és la infantesa, és el record de tants episodis viscuts, de privacions i alegries, de l'esforç constant de la gent del país per aconseguir elevar al màxim la seva dignitat.

El dia que vaig néixer, doncs, també parla d'un país, d'una nació. És l'altre punt de referència constant en la meua vida, la fidelitat a uns orígens. Vam haver d'aprendre a descobrir Catalunya. Vam créixer en un país derrotat, però, a poc a poc, cadascú des de la seva pròpia experiència personal, ens vam anar endinsant en el coneixement del paisatge, de la llengua, de la història, de la vida que lentament renaixia. Vam haver de lluitar, cadascú des de la seva trinxera social o cultural, íntima, per recuperar uns mots, per ser conscients de la civilitat que ens havia estat presa, del lligam que ens unia a un territori, a les persones que l'havien fet seu. Ara em pregunto: Haurem també estat capaços de salvar el futur? No és ara el moment de formular prediccions pessimistes, però sí que és cert que aquest país ens necessita, que hem de formular de nou, cada dia, les frases que ens parlen del passat, que ens ajuden a instal·lar-nos en el present, que ens aboquen a un demà en el qual hem de continuar amatents a la fidelitat a una història comuna.

Vaig néixer en una família, en un poble, en un país, que avui m'ha vagat d'evocar amb breus pinzellades. Per compartir-les amb vosaltres. És una història d'amor que va néixer al número 1 de la plaça de Catalunya de Castelló d'Empúries i que avui hi torna, després de tants d'anys.

Dies de Girona

«Dins la nostra fusta mesquina, ressonen homes i ciutats»

Estances, Carles Riba.

Acabem d'arribar. Baixem del tren que esbufega escandalosament. Som embolicats en una boira trista que bruteja. Veig les figures que es mouen sense deixar-se endevinar. La mare —endolada— es confon al bell mig del carrer, carregada amb un matalàs a coll. Cada vegada ens aturem més sovint per reposar. Ni ens adonem que travessem el Pont de Pedra. La pujada de Sant Martí se'ns fa costeruda. Entrem al Seminari i encara ens falten sis plantes partides pel pati. A dalt de tot hi ha la cella. La mare em fa el llit i m'arregla l'armari. Després l'acompanyo fins a la porta i em quedo sol.

Vaig sentir que alguns jugaven al pati i hi vaig anar a tirar quatre xuts i a fer els primers companys. Era el *dia 15 d'octubre de l'any 1946*.

25 DE GENER DE L'ANY 1959

18 DE MARÇ DE L'ANY 1959

El Sant Pare Joan XXIII va sorprendre tothom amb la decisió de convocar un Concili ecumènic. Tota l'Església en va sortir trasbalsada i engrescada. Des de la primera sessió, es va respirar un aire de llibertat que Pau VI va mirar de salvar. Vaig ser el primer capellà ordenat a Girona durant el pontificat de Joan XXIII.

Vaig viure engrescadament aquells anys. És en aquest delit en què podem endevinar una Girona diferent, compromesa amb la renovació espiritual i la lluita per un món més just.

Tots plegats fèiem recurs constantment a la doctrina conciliar i sobre els signes dels temps: «El goig i l'esperança, la tristesa i l'angoixa de la gent del nostre temps, sobretot les dels pobres i dels qui pateixen, són també el goig i l'esperança, la tristesa i l'angoixa dels deixebles de Crist.» I on som, ara? On som?

En aquells anys, vaig iniciar la parròquia de Vista Alegre. L'abril del 1966 es va fundar «Presència», on vaig col·laborar una llarga tem-

porada. Després va explotar el maig del 68 i se'm van obrir les portes del Col·legi Universitari.

12 DE DESEMBRE DE 1991

Voldria tenir la capacitat de muntar un espectacle com el que Coppola construeix al final de la tercera part d'*El Padrí*. S'entrecreuen música i imatges brillants, d'una gran eficàcia narrativa.

N'hi ha que són al Parlament esperant que s'aprovi la constitució de la Universitat de Girona. Simultàniament, les campanes de la catedral van vogar amb aquells tocs tan solemnes i impressionants. Uns altres —preferentment professors i estudiants— brinden amb cava. Al Teatre Municipal, hi ha òpera. El tinent d'alcalde interromp la música per proclamar: «Girona té Universitat!» El teatre, dret, va aplaudir llargament. Tot plegat era una comunió. Participada d'una banda i l'altra de la ciutat.

Tot això he viscut en aquesta Girona tan diversa. M'he apressat a fer-ne un resum sintètic, impressionista. És una Girona que dóna sentit a les pedres del Seminari, a la humitat de les esglésies, als llums de neó de les aules docents. És la Girona de les persones que he conegut, dels meus amics, o dels saludats, també dels feligresos, per descomptat.

Els meus companys del Seminari, tots els col·legues universitaris, els amics més recents i els més antics, amb qui comparteixo aficions i l'aroma d'un cafè romà. Quanta gent entre els amics que, en situacions diferents, han lluitat en defensa de la llengua! Els vull donar les gràcies. Aquesta distinció municipal és per a mi una prova d'amistat de la Girona de les persones. Allà on vaig fer-me gran, allà on he viscut bona part de la meua vida, allà on he tornat —al Mercadal— després del meu pas per Medinyà i Vilafreser.

Sóc tots els que han viscut en aquesta Girona, però, per sobre de tot, sóc el nen que hi va arribar amb el matalàs, a coll de la mare. A ella, li dec tot el que ha vingut després. I també aquesta medalla.

Senyora alcaldessa, senyores i senyors regidors de la ciutat, moltes gràcies.

D'aquí deu dies seré capellà

D'aquí deu dies, l'ordenació. Seré capellà. Ja s'ha acabat tota la feina de les participacions, calze, casulla, coses i cosetes. N'estava ben tip. És bonic cuidar-se d'aquestes coses, però porta massa maldecaps que distreuen.

Gràcies a Déu tot s'ha acabat. Ara han començat els exercicis. Jo, sincerament, no estic en condicions de fer les meditacions de sant Ignasi. El que necessito és meditar sobre el sacerdoti i pregar molt. He d'arribar a l'ordenació ben ple de Déu.

28 DE FEBRER

Cum magno timore ad tantum gradum ascendendum est.

Jo el sento, aquest temor. Aquell sentit de cosa definitiva que, per a mi, ja tenia el sotsdiaconat, ara és ple.

S'acaba el Seminari. S'acaba tot el que fins ara havia estat aquell ambient i fins el meu ser. Començo un camp nou i definitiu.

Darrere un curs, fins ara, en venia un altre; darrere una ordre, una altra. Ara ja està. Sacerdot per sempre.

Cert que hi haurà etapes, però tot serà accidental. Podré anar a Barcelona. Potser vicari. Res d'això serà definitiu. Però jo sí. Jo no passaré d'una cosa a l'altra. Jo seré capellà. Si fins ara tenia baixes i altes en la vida espiritual, em deia: s'acabaran les vacances; arribaran els exercicis, les ordres. Ara res s'acabarà, res vindrà. Tot dependrà de mi. Ja mai més em donaran les coses fetes.

I em fa por. Em fa por poder baixar en la vida espiritual i quedar-me abaixat, tan satisfet.

És desconcertant arribar al cap i no tenir objectius concrets. I no els podem tenir. Tot depèn del Bisbe. Sí, ser sacerdot, salvar ànimes. Molt bé. Però... com? Necessitem perspectiva on recolzar-nos. Ser rector. Ser director de joventuts. Ser professor. Apostolat rural, obrer, intel·lectual.

1 DE MARÇ

Falten vuit dies justos per a l'ordenació. Val la pena aprofitar-los. L'Eucaristia, la missa, han de ser el centre de la meua vida sacerdotal.

La font i la norma de la meva vida espiritual. Seré sacerdot i, sobretot, per oferir el sacrifici. La missa sola ja és prou per donar raó de ser a la meva vida.

Adoració. Heus aquí l'acte eminentment sacerdotal. En nom de tot el poble cristià, de tots els homes, de tota la creació, jo adoraré Déu cada dia. Amb l'acte suprem de reconeixement de la sobirania divina. Oferint el millor del nostre món: Crist.

Propiació. L'home ha pecat. I el sacrifici no sols és latrèutic, sinó també propiacori.

Vida divina. L'Eucaristia sacrament, causa de tota santificació. Tota gràcia és eucarística.

Heus aquí també els tres pecats de la meva vida espiritual, de la meva perfecció i específicament sacerdotal: *Agnoscite quod agitis; imitmini quod tractatis; quatenus mostis Domini mysteriur celebrantes, notificare membra vestra a vitis et concupiscentiis omnibus procuretis.*

Però la meva vida espiritual no s'ha de fonamentar ni informar en el que és específicament sacerdotal i prou. Ha de tenir una altra font: la diocesanitat.

Diocesanitat que vol dir: unió estreta de pensament i d'acció amb el Bisbe.

Jo em lligo a una diòcesi i, per tant, a un Bisbe, que és el que té l'obligació d'exercir la caritat pastoral en la diòcesi.

D'aquí vuit dies prometré obediència al Bisbe d'ara i als seus successors. Això és bàsic. *Nihil sine Episcopo.*

Estic convençut que no hem d'anar a manllevar el que ha de constituir la base de la nostra perfecció.

La diocesanitat permanentment viscuda té prou forces per realitzar un sacerdoci sant. Viure el sacerdoci i viure la diocesanitat. Heus aquí els dos únics puntals fermes que veig possibles d'aguantar en la meva vida.

Sento vivament què tindrà de totalment nou, de començament, de cosa definitiva el dia 8 de març. I sento com tot el que fins ara m'havia sostingut i envoltat se n'anirà a *pico*. L'única cosa que em permet fer de la meva vida sacerdotal una vida autèntica és ser sant, i això ho he de realitzar vivint el sacerdoci. Missa. Breviari i Litúrgia, i vivint la diocesanitat i l'apostolat unit amb el Bisbe.

La Diòcesi de Girona: heus aquí la nineta dels meus ulls. I, per ella, unió amb tota l'Església Universal.

Com sempre, però ara més vivament, em preocupa el fet que jo, tard o aviat, em pugui conformar; una figura desinteressada de les ànimes, de l'apostolat, dels problemes de l'Església. Que em pugui tornar vell d'esperit.

Això m'horroritza. I estic convençut que només una vida espiritual fortament exigida em pot salvar.

Tots aquests anhels de perfecció que tinc ara. Tot aquest interès a estudiar el que fa referència a la perfecció sacerdotal. Aquestes discussions sobre l'Opus, aquest adonar-me de la major perfecció exigida al sacerdot que no pas als simples frares. Tot això no pot morir aquí.

Diumenge vinent seré capellà. Des d'aquell dia he de començar aprofitant tots els elements que em proporcionarà la meva nova vida fins a ser sant.

El meu estat social, jurídic, canònic no serà de perfecció. Jo no constaré davant dels ulls de l'Església com un home que ha triat, per ofici, fer-se sant. Però se m'exigirà més santedat que als simples monjos.

El camí per arribar-hi és el del sacerdoci i la diocesanitat. No hi ha per què anar-ne a manllevar.

A més, vull treballar per fer-ho veure als meus companys sacerdots. No podem permetre aquesta sèrie d'assassinats en massa de capellans joves que duren quatre dies, però que entre uns i altres els enrunem el seu edifici espiritual.

Ens hem de convèncer que el petó que ens farà el Bisbe diumenge és acceptació dins la família diocesana. Que només serem fidels a la nostra vocació, i, per tant, amb possibilitats de ser sants mentre ens mantinguem fidels a la promesa que ens valdrà aquell bes.

Jo sempre he estat un devot de la metafísica. Si tots ens haguéssim dedicat a buscar l'essència del nostre sacerdoci diocesà, tot rutllaria millor.

Aquestes crítiques al Bisbe, als germans capellans, són un atemptat contra això que ens és essencial, la diocesanitat.

Però ho és també aquest aspecte que ofereix la diòcesi: tothom

tira pel seu cantó. Un fa naps, l'altre cols, un altre això, un altre el de més enllà, un altre res.

On és la unió? No hem meditat prou que compartim la diocesania; del contrari, ja no resistiríem més aquest galimaties, aquest treballar sense ordre ni concert.

I pensar que amb aquesta unió de pensament, paraula i obra m'he de santificar! No sé si és una paradoxa o què, però resulta que el mitjà amb què m'he de fer sant jo he d'ajudar a construir-lo.

Ajudeu-me, Déu meu! Vós sabeu amb quina il·lusió faré la promesa d'obediència al Bisbe, símbol i causa de la meva vinculació a la diòcesi.

3 DE MARÇ

L'estudi de la predestinació i del tractat de gràcia et fa ser humil. Però engendra una espècie de desconfiança davant tants mètodes d'apostolat i d'acció. Tot depèn de Déu. I no obstant això, el Bisbe, en l'ordenació, em dirà i tornarà dir que m'ordena com a *cooperator, adiutorium* en la seva obra, que és essencialment de dedicació a les ànimes.

Això fa pensar. I és com un avís. M'he de desviure per les ànimes. La meva condició de diocesà entranya apostolat, però totes les advertències de *quod devenit credat; quod crediderit, doceat...*, ja em fan preveure que la meva acció ha de ser fruit d'una intensa vida interior.

En la meva predicació, en la meva vida espiritual, no he d'oblidar que el sentit més íntim del cristianisme és el sentit pasqual.

Com els apòstols, en l'elecció del substitut de Judes. Crist busca en mi un *testis resurrectionis*.

Pasqua és el centre de l'any litúrgic. El cristià és el que es consueix amb Crist per ressuscitar amb Crist i encetar una vida novella.

No m'he de descuidar que jo em faig capellà no per una altra cosa qualsevol. I que la meva missió no és entretenir mainada, organitzar cines o futbols, sinó col·laborar en l'edificació del Cos Místic, a fer possible la perduració vivent del Misteri de Crist ressuscitat.

Meditació del naixement: Doneu a les meves mans la delicadesa de les de la Mare de Déu per tractar l'Eucaristia.

4 DE MARÇ

Acabo de llegir, una vegada més, el prefaci de l'ordenació.

Hi ha dues idees primordials: *Santifiqueu, Senyor, aquest que anem a ordenar i feu que sigui un ajut en la nostra obra d'apostolat.*

És també un punt sobre el qual insistirà el Pontífex: el de la maduresa, de la gravetat en els meus actes.

No sé pas quina admonició és més profunda. Si la del començament o la que em farà després d'haver-me posat l'estola.

Què he fet jo, Senyor, perquè m'elegeïssiu per a un ministeri tan alt, tan sublim?

Gràcies. Gràcies, Senyor!

Oració de les mans

Tenim la pell dura, Senyor. Hem heretat el contacte del mall i l'enclusa.

Fem flaire dels cascots dels cavalls que varen cremar els tres *ferrers de les alegries*.

Són roges d'estar al costat de la fornal, esperant la roentor de la rella. Hem aguantat la pipa, hem agafat el martell, hem *apretat*, crispades, un grapat de terra de Montcada quan el cos caigué al fossar, esbardellat el crani per les bales.

Hem amanyagat les anques dels poltres i les eugues.

Hem pecat moltes, moltes vegades!

Hem menat la carreta al prat de les Salanques.

Hem munyit les cabres, hem tocat totes les pedres de cal Cama gros d'Aransa.

Hem deixat la suor en l'aparell del telèfon.

Ens hem punxat amb l'agulla, quan tots dormien i els vestits no eren acabats encara.

Hem tocat la paella, la cassola, els alls, les cebes, la mà de morter.

Hem... Hem fet tantes altres coses que Vós sabeu, Senyor.

Per què, doncs, ens voleu ungir?

Per què, Senyor, ens trieu per beneir i per consagrar?

Per què, si són aspres, quadrades, brutes de tantes coses?

Per què voleu que ens vinguin a besar, si tothom s'adonarà que són mans d'un ferrer, d'una telefonista, d'un pagès? Per què sóc aquí, Senyor?

Per què no en teniu prou del pessebre de Betlem, del ribot de Natzaret, del martiri del Calvari.

Per què voleu sentir cada matí olors dels prats d'Aransa, asprors del mall, la terra sagnant d'un 3 de desembre a Montcada?

Per què, Senyor, per què?

—Digneu-vos, Senyor, a consagrar i santificar aquestes mans per la unció i benedicció vostra, a fi que tot el que beneixin quedi beneït i tot el que consagrin, quedi consagrat i santificat en el nom de nostre Senyor Jesucrist.

Gràcies, Senyor.

6 DE MARÇ

Demà passat, capellà. Només em queda això. Ja res de teories, ni preocupacions. Demà passat, capellà.

És una realitat que m'aclapara. Sento no sé què al ventre, tremolor a les cames. Capellà. Jo. L'ordenació. Sento alegria i confiança.

Sóc incapaç de pensar en res. Només això, que seré capellà. I sé tot el que s'ha dit sobre el sacerdoti. Ho sé, però tot em ve de cop. Si penso en el moment que diré missa, tot seguit em veig confessant, predicant, batejant, resant davant del Sagrari. Penso que en un Sagrari, o en molts, hi haurà Jesús fabricat per mi, per la meva pobra paraula.

Senyor! Senyor! Mare de Déu, encara que sembli que no pensi en Vós, sabeu que sí. Ajudeu-me.

Demà passat seré capellà.

La una i cinc minuts de la matinada. D'aquí nou hores seré capellà.

8 DE MARÇ DE 1959

9.32 del matí: Sacerdot.

Homilies de Medinyà és el títol del recull de textos de Modest Prats (sermons, conferències, dietaris...) que acaba de publicar-se. Agraïm a l'autor i a Edicions Empúries el dret de reproduir aquests fragments autobiogràfics del llibre. «El dia que vaig néixer» va ser llegit amb motiu de l'atorgament del premi Espiga Timó d'Or per l'Ajuntament de Castelló d'Empúries, el 2005. «Dies de Girona» va ser llegit amb motiu de l'atorgament del premi Atenea a Modest Prats concedit per l'Ajuntament de Girona, el 2009. «D'aquí deu dies seré capellà» és el diari escrit per l'autor durant el recés que va fer a la Casa Missió, de Banyoles, amb motiu de l'ordenació de capellà, els mesos de febrer i març del 1959.